

Toelichting op de instructie voor de griffier

Met de dualisering van het gemeentebestuur in 2002 ontstond een nieuwe professie. Vanaf dat moment werd de ondersteuning van de gemeenteraad niet langer door de gemeentesecretaris gedaan, maar door een nieuwe functionaris: de griffier. In 2016, bijna anderhalf decennium later, is de griffier niet meer weg te denken uit het lokale bestuur: de griffier is een gevestigd instituut geworden.

In opdracht van het bestuur van de Vereniging van Griffiers (VvG) deden Tilburg University en de Radboud Universiteit onderzoek naar het ambt van griffier van de gemeenteraad. Het onderzoek is gefinancierd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in een reeks onderzoeken naar gemeentelijke ambtsdragers. De betrokkenheid van BZK staat expliciet in het licht van de brede discussie over de positie van de gemeenteraad, het functioneren van het lokaal bestuur en het vraagstuk van de werkdruk van raadsleden. In de door BZK toegekende subsidieaanvraag staan de volgende feitelijke doelen van het onderzoek.

Beschrijving van het ambt van raadsgriffier anno 2014/2015 (positie, rollen en functioneren).
Visie op het griffiersambt richting 2025 (positionering en rollen van de griffier), waarbij het van belang is dat een visie ontwikkeld wordt die breder is dan de rollen die de griffiers thans vervullen.

Handreiking raden en griffiers voor ontwikkeling en professionalisering van het griffiersambt. Het nu gepubliceerde onderzoeksrapport van de Tilburg University en de Radboud Universiteit 'Griffier in de gemeente geschetst' (van juli 2016) omvat het eerste doel en doet een voorzet voor het tweede. In het verdere traject gaat de VvG aan de slag met de doorontwikkeling van het ambt en de belangenbehartiging die bij een stevige positie van de griffier horen.

Ad 1

Raadsgriffiers zijn geprofileerde allrounders

Griffiers organiseren, faciliteren, adviseren en vertegenwoordigen (als ambassadeur) het werk van de gemeenteraad. Alle griffiers bewegen zich op deze taakvelden. De grootte van de gemeente, de beschikbare tijd en de omvang van de aanstelling geven significante verschillen in de mate waarin griffiers in de praktijk aan deze taken toekomen. Van de raadsgriffiers houdt 47% zich primair bezig met de basis van het raadswerk, alle zaken rond gewone raadsbijeenkomsten. Dit geldt met name voor griffiers zonder medewerkers. Bij 29% van de raadsgriffiers is sprake van substantiële faciliterende en adviserende taken, zoals raadsbijeenkomsten met anderen in de samenleving en raadstrainingen. En 24% van de raadsgriffiers is nog nadrukkelijker doende met kwaliteitsontwikkeling en strategische advisering.

Ad 2

Voor de verdere professionalisering van het griffiersambt analyseren de Tilburg University en de Radboud Universiteit een drietal ontwikkelpunten.

Allereerst het verbeteren van de organisatorische en faciliterende kant van het ambt. Dit zal gemeenteraden af moeten helpen van teveel vergaderen en teveel papier – een algemeen geuite wens (onder verwijzing naar het belevingsonderzoek van BZK onder raadsleden 'Decentrale volksvertegenwoordiging anno 2015').

Als tweede wordt genoemd de rol van de griffier in het verbinden van raad, regio en maatschappij. Steeds meer beslissingen worden regionaal genomen, steeds meer beslissingen behoeven lokaal draagvlak en draagkracht. De onderzoekers opperen dat griffiers voor de verbinding daartussen een belangrijke intermediair kunnen zijn.

De derde richting voor verdere ontwikkeling is het vernieuwen van de lokale democratie. De onderzoekers wijzen erop dat de griffiersfunctie voortkomt uit een eerdere poging de kwaliteit van de lokale democratie te verbeteren, maar dat de lokale democratie nog steeds - en misschien wel steeds meer - onder druk staat. Zij opperen dat de griffier als niet-politieke

functionaris voorop kan lopen om de gemeenteraad te helpen om te gaan met andere, aanvullende vormen van burgerbetrokkenheid en democratie.

Binnen de VvG staan deze ontwikkelpunten op het netvlies, en ze zullen concreet vervolg krijgen in opleidingsactiviteiten. Daarnaast zullen, samen met Raadslid.Nu, raden aangemoedigd worden ambitieuzer te zijn in het vormgeven van hun ondersteuning. De kennissessies voor werkgeverscommissies zijn hiervoor een geschikte gelegenheid. De minister van BZK heeft ook aangegeven, in zijn actieplan ter ondersteuning van raadsleden, aandacht te vragen voor voldoende raadsbudget.

Volgens het werkplan voor 2017 en 2018 heeft de griffie(r) heeft in de praktijk een aantal kerntaken:

Advisering en ondersteuning van raad en raadsleden bij de uitoefening van hun taken en bevoegdheden. Hiervoor vormen de Gemeentewet, de kaderstellende rol, de controlerende rol en de volksvertegenwoordigende rol van de raad de leidraad.

Reguliere administratieve en secretariële taken: o.a. het verzorgen van de vergaderstukken voor het presidium, de agenda's voor de raad en commissies, het zorgdragen voor de besluitenlijsten voor raad en commissies.

Raad- en commissiegriffierschap: het ondersteunen en managen van het politieke besluitvormingsproces en het adviseren en ondersteunen van de voorzitters.

Logistieke en faciliterende ondersteuning bij vergaderingen van de raad en commissies en bij overige werkzaamheden van de raad.

Procesmatige ondersteuning en advisering van de raad over positionering en ontwikkeling. Afstemmende en coördinerende taken.

Dit sluit grotendeels aan bij de genoemde taakvelden in het onderzoeksrapport.

De voorliggende instructie is geactualiseerd omdat de huidige instructie dateert van 2004.

Wettelijk kader

Volgens artikel 107a, 2e lid van de Gemeentewet dient de raad een instructie vast te stellen voor de griffier. Daarnaast staat in de artikelen 107d en 107 e van de Gemeentewet, dat de raad de vervanging van de griffier regelt en, dat de raad regels kan stellen over de organisatie van de griffie.

Artikel 2.1

In dit artikel worden alle taken en bevoegdheden van de griffier opgesomd. De aangegeven taken stemmen overeen met de taken volgens het onderzoeksrapport en de kerntaken volgens het werkplan. In verband met een goede werkverdeling ondersteunt de griffier thans twee raadscommissies en wordt een van de raadscommissies ondersteund door de plaatsvervangend griffier.

.

Artikel 2.2

De griffier geeft hiërarchisch leiding aan de griffie die voor onze gemeente beperkt in omvang is. Functioneel wordt leiding gegeven daar waar medewerkers van de ambtelijke organisatie ambtelijke ondersteuning geven of door derden werkzaamheden worden verricht voor de raad. De griffier heeft een spilfunctie in het goed laten verlopen van de ambtelijke ondersteuning voor de raadsleden. De regeling hiervoor is uitgewerkt in de verordening op de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning. Ook bijvoorbeeld het bodepersoneel gedraagt zich tijdens raads- en commissievergaderingen naar de aanwijzingen van de griffier.

Artikel 2.3

In dit artikel worden alle overlegsituaties voor de griffier beschreven. Het gaat hier ook om de vertegenwoordigende rol van de griffier.

Artikel 2.4

De raadsagenda wordt vastgesteld door de raad en wordt voorbereid door de agendacommissie (waarvan de taak en samenstelling is geregeld in het Reglement van Orde van de raad). De griffier ondersteunt en adviseert de agendacommissie. Ook het opstellen van de termijnagenda, een belangrijk plannings- en sturingsinstrument, is een taak van de griffier.

Artikel 2.5

Het presidium (waarvan de taak en samenstelling is geregeld in het Reglement van Orde van de raad) houdt zich bezig met de organisatie en het functioneren van de raad en de commissies. De griffier ondersteunt en adviseert het presidium.

Artikel 2.6

In dit artikel wordt de adviserende taak van de griffier genoemd als het gaat om ontwikkeling en positiebepaling van de raad. Ook de ondersteunende en adviserende taak van de griffier om de bestuurlijke besluitvorming zo optimaal mogelijk te laten verlopen komt in dit artikel tot uitdrukking.

Artikel 2.7

Indien de raad een enquêtecommissie instelt zal deze natuurlijk behoefte hebben aan ambtelijke ondersteuning. Het is logisch dat deze vanuit de griffie verschaft zal worden. De enquêtecommissie is immers een raadscommissie. Wellicht zal voor een dergelijke commissie tijdelijk extra menskracht (intern dan wel extern) ingeschakeld moeten worden vanwege het intensieve en tijdelijke karakter van de werkzaamheden. Op grond van artikel 155a, achtste lid, van de Gemeentewet wordt een verordening opgesteld waarin nadere voorschriften worden gesteld over deze enquêtes. Daarin worden ook regels gesteld over de ambtelijke bijstand.

Artikel 2.8

Bij participatieprocessen zorgt de gemeenteraad voor het stellen van de kaders en het agenderen van onderwerpen die bij bewoners leven. In het communicatiebeleidsplan 2014-2018 is aangegeven hoe aan de raadscommunicatie vorm wordt gegeven. De griffier heeft hierbij een adviserende en uitvoerende taak (in samenspel met de eenheid Communicatie) en kan daarbij de gemeenteraad helpen bij te dragen aan het vernieuwen van de lokale democratie.

Artikel 2.10

Het opstellen van een meerjarig werkplan en een jaarverslag voor de griffie draagt bij aan een planmatige aanpak.

Artikel 2.11

Dit artikel is van belang voor het werkgeverschap van de griffie dat is neergelegd bij de werkgeverscommissie. Die commissie voert ook de functionerings- en beoordelingsgesprekken.